

Sygn. akt I USK 531/21

POSTANOWIENIE

Dnia 28 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z odwołania M. H.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi
w T.

o zasiłek chorobowy, zasiłek opiekuńczy i świadczenie rehabilitacyjne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 28 czerwca 2022 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych w P.
z dnia 25 czerwca 2021 r., sygn. akt V Ua (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z 25 czerwca 2021 r., V Ua (...), oddalił apelację odwołującą się M. H. od wyroku Sądu Rejonowego w P. z 28 października 2020 r., IV U (...), zmieniającego decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T. z dnia 8 stycznia 2020 r., w ten sposób, że uchylił obowiązek zwrotu przez odwołującą zasiłku opiekuńczego za okresy od 9 do 22 czerwca 2015 r. oraz od 17 do 31 lipca 2015 r. i oddalił odwołanie skarżącej w pozostałym zakresie, tj. w zakresie odwołania od decyzji odmawiającej prawa do zasiłku chorobowego za okresy od 7 sierpnia do 2 października 2015 r., od 4 listopada do 4 grudnia 2015 r., od 11 listopada do 5 grudnia 2016 r., od 17 do 22 października 2017 r., od 23 do 30 listopada 2017 r. i od 10 maja do 5 czerwca 2018

r., prawa do świadczenia rehabilitacyjnego za okresy od 15 do 31 marca 2017 r. i od 1 do 31 lipca 2018 r. oraz prawa do zasiłku opiekuńczego za okresy: od 1 do 2 sierpnia 2015 r., od 29 sierpnia do 2 września 2016 r. I od 17 do 31 lipca 2017 r. oraz zobowiązania do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń.

Odwołująca zaskarżyła powyższy wyrok skargą kasacyjną w całości. Wniosła o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazując na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadniała to rozbieżnościami w orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz sądów powszechnych w sprawach dotyczących takich samych lub bardzo zbliżonych stanów faktycznych i że rozbieżności te mają swoje źródło w różnej wykładni przepisu. W ocenie skarżącej Sąd Okręgowy powoływał w swoim rozstrzygnięciu odmienną linię orzecznictwa, bowiem uznał, iż praca zarobkowa wykonywana w okresie zwolnienia lekarskiego, to każda praca w potocznym znaczeniu tego słowa, w tym wykonywanie różnych czynności w ramach stosunków zobowiązaniowych prawnych, ale także poza takimi stosunkami, w tym kontynuowanie własnej działalności gospodarczej, samozatrudnienie czy stosunek korporacyjny. Ponadto zdaniem skarżącej Sąd drugiej instancji w swoich rozważaniach wyraźnie skupił się przede wszystkim na regulacji z art. 17 ustawy zasiłkowej, zapominając o istotnej kwestii, wynikającej z art. 84 ust. 2 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a mianowicie o możliwości domagania się przez organ rentowy zwrotu spornego, nienależnie pobranego świadczenia, które następuje wyłącznie w przypadku, gdy ubezpieczonemu można przypisać złą wolę, a z przepisu wynika obowiązek pouczania ubezpieczonych o zakazie pracy zarobkowej podczas pobierania zasiłku chorobowego i okolicznościach braku prawa do pobierania zasiłku chorobowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Odwołanie się do przesłanki potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (postanowienie Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151). Zauważyć należy, że o rzeczywistych rozbieżnościach w judykaturze można mówić tylko wówczas, gdy brak zgodności rozstrzygnięć dotyczy takich samych lub bardzo zbliżonych stanów faktycznych, co skarżący powinien wykazać (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 577/17, LEX nr 2497710). Powołanie się na rozbieżności w orzecznictwie wymaga przytoczenia i poddania analizie rozbieżnych orzeczeń sądów w celu wykazania, że rozbieżności te mają swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też przedstawienia argumentów wskazujących, że wykładnia przeprowadzona przez sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego (postanowienie Sądu Najwyższego z 24 kwietnia 2018 r., III UK 123/17, LEX nr 2496319).

Powyższych wymagań skarżąca jednak nie spełniła i nie zdołała wykazać występowania w sprawie wskazanej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. W judykaturze utrwalił się pogląd, zgodnie z którym każda praca zarobkowa wykonywana w okresie zwolnienia lekarskiego powoduje utratę prawa do świadczeń (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 6 grudnia 1978 r., II URN 130/78, PiZS 1980 nr 8, s. 87; z dnia 31 maja 1985 r., II URN 75/85, OSNC 1986 nr 3, poz. 32; z 12 sierpnia 1998 r., II UKN 172/98, OSNAPiUS 1999 nr 16, poz. 522 oraz niepublikowane z 6 grudnia 1978 r., II UR 129/78; z 27 czerwca 1991 r., II URN 40/91; z 22 listopada 2000 r.; z 19 marca 2003 r., II UK 257/02; z 9 czerwca 2009 r.,

II UK 403/08; z 8 października 2014 r., III UK 14/14). Za taką pracę uważa się każdą pracę w potocznym znaczeniu tego słowa, w tym wykonywanie różnych czynności w ramach stosunków zobowiązaniowych prawnych, ale także poza takimi stosunkami, w tym kontynuowanie własnej działalności gospodarczej, samozatrudnienie czy stosunek korporacyjny (por. wyrok Sądu Najwyższego z 20 stycznia 2005 r., OSP 2006 nr 4, poz. 43 i powołane tam orzeczenia lub wyrok Sądu Najwyższego z 20 stycznia 2005 r., I UK 154/04, OSNP 2005 nr 19, poz. 307). Dlatego w razie wystąpienia ryzyka niezdolności do pracy lub do prowadzenia pozarolniczej działalności wskutek choroby ubezpieczony ma obowiązek powstrzymania się od wszelkich czynności wykonywanych zawodowo, ponieważ to świadczenia z ubezpieczenia chorobowego społecznego mają rekompensować brak możliwości uzyskiwania dochodów. Za niedopuszczalne uznaje się zaś pobieranie takich świadczeń (połączone z brakiem obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne za okresy choroby), w razie uzyskiwania przez ubezpieczonego dochodów z kontynuowanej działalności, nawet gdyby polegało to na wykonywaniu czynności w istotny sposób nieobciążających jego organizmu (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 11 grudnia 2007 r., I UK 145/07, OSNP 2009 nr 1-2, poz. 28; z 5 czerwca 2008 r., III UK 11/08, OSNP 2009 nr 21-22, poz. 292 i z 6 lutego 2008 r., OSNP 2009 nr 9-10, poz. 123). Na tle art. 17 ust. 1 ustawy należy więc wykluczyć każdą aktywność z zakresu prowadzonej działalności gospodarczej, skoro nie wymaga się zaprzestania (zawieszenia) działalności, argumentując, że "oznaczałoby to konieczność likwidacji zakładu pracy, zwalniania pracowników z pierwszym dniem choroby i obowiązek wypłacenia im należności za okres wypowiedzenia, a po odzyskaniu zdolności do pracy, ponowne poszukiwanie i zatrudnianie odpowiednich pracowników. Nic nie wskazuje na to, by takie konsekwencje były intencją ustawodawcy" (por. wyrok Sądu Najwyższego z 6 maja 2009 r., II UK 359/08, OSNP 2011 nr 1-2, poz. 16). Dla porządku wypada również zauważyć, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego dopuszcza się wprawdzie w pewnych konkretnych okolicznościach odstępstwo od tych zasad, jednak należy traktować je jako sytuacje zupełnie wyjątkowe. W szczególności zaś celem zasiłku chorobowego jest rekompensata utraconego przez ubezpieczonego zarobku w związku z wystąpieniem u niego okresowej niezdolności do zarabkowania, nie zaś

możliwość uzyskania dodatkowej korzyści, obok "normalnego" dochodu (por. wyrok Sądu Najwyższego z 17 marca 2021 r., II USKP 30/21, LEX nr 3174443).

Wobec powyższego, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.